

Quickscan Flora- en faunawet Slagenweg 5, Anerveen

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-2129711906-21297119

E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4881

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
R.J. Koops	S. Boekhout	2-3-2011

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Gebiedsligging en beschrijving	2
2. ONDERZOEK, WETGEVING EN RUIMTELIJKE INGREEP	4
2.1 Onderzoek	4
2.1.1 Bureauonderzoek	4
2.1.2 Terreinbezoek	4
2.1.3 Onderzoeksafbakening	4
2.2 Flora- en faunawet	4
2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen	5
3. RESULTATEN EN ANALYSE	6
3.1 Geschiktheid voor beschermde soorten	6
3.2 Vogels	6
3.3 Landgebonden zoogdieren	6
3.3.1 Algemeen voorkomende zoogdieren	6
3.3.2 Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)	6
3.3.3 Strikt beschermde zoogdieren (tabel 3)	7
3.4 Vleermuizen	8
3.5 Vissen en amfibieën	8
4. CONCLUSIES EN ADVIES	10
4.1 Conclusies	10
4.1.1 Algemene, beschermde soorten (tabel 1 Flora- en faunawet)	10
4.1.2 Strikt beschermde soorten	10
4.2 Advies	10
4.2.1 Denk aan vogels	10
4.2.2 Denk aan vleermuizen en ander nachttactieve dieren	10

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 2: NIEUWE SITUATIE

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer wil binnen het plangebied aan de Slagenweg 5 te Anerveen drie extra opslagtanks, een mestbasin en een algenvijver realiseren.

In verband met deze werkzaamheden is een verkennend onderzoek ('quick-scan') uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Met dit onderzoek wordt aan de hand van de aanwezige terreintypen bepaald of het plangebied ook geschikt is als leefgebied voor beschermde planten en diersoorten. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen snoeiwerkzaamheden en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

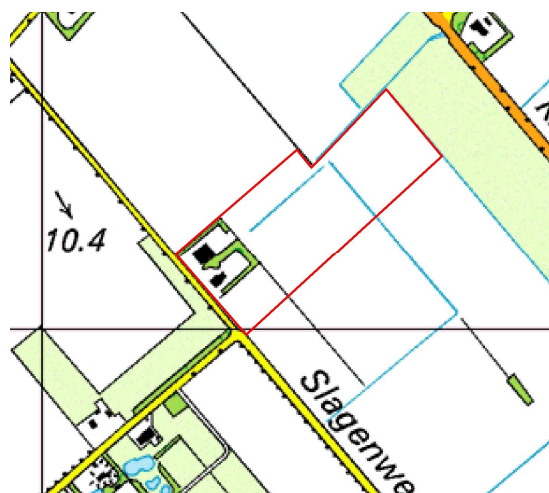
Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het terrein en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde dier- en plantensoorten. Tevens zijn rapporten geraadpleegd van eerder uitgevoerde onderzoeken door Eelerwoude.

1.2 Gebiedsligging en beschrijving

Het plangebied ligt in het buitengebied ten westen van Anerveen aan de Slagenweg 5 te Anerveen. In de figuren 1a en 1b wordt de ligging en de globale begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 1a: Ligging plangebied t.o.v. Anerveen

Figuur 1b: Ligging en globale begrenzing plangebied in meer detail. De onderliggende kaart is enigszins gedaeterd. De huidige situatie is aanzienlijk anders.

Het plangebied omvat een biovergistingsbedrijf bestaande uit diverse silo's, grote schuren en fabriekshallen. Het terrein is aan de zuid- en oostkant omsloten met een grondwal. Op de locatie waar men wil uitbreiden zijn momenteel een kuilplaats en maïsakkers aanwezig. De onderstaande foto's geven een impressie van het plangebied.

Kuilplaats

Grondwal ingeplant met bosplantsoen. Daarachter de reeds aanwezige silo's

Grondwal grenst aan maïsakker

Maïsakker ten oosten van het plangebied

Grazige slootkant op de grens van het plangebied

Weg vanaf het noordoosten naar het plangebied toe.

2. ONDERZOEK, WETGEVING EN RUIMTELIJKE INGREEP

2.1 Onderzoek

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

2.1.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen;
- Diverse onderzoeken die in de directe omgeving zijn uitgevoerd door Eelerwoude (literatuurlijst). Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aange troffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarneming zijn, in tegenstelling tot atlassen, tot op de exacte locatie te herleiden.

2.1.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek op 6 januari 2011 is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is door de heer R.J. Koops, ecologisch adviseur bij Eelerwoude uitgevoerd tijdens gunstige

weersomstandigheden (0 °C en zwaar bewolkt, droog weer). Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Losse waarnemingen van beschermde soorten zijn genoteerd.

2.1.3 Onderzoeksafbakening

Dit onderzoek betreft een verkennend onderzoek of quick-scan. Dit betekent dat geen soortgerichte inventarisatie is uitgevoerd. Het onderzoek geeft dus geen (volledig) inzicht in de aanwezige flora en fauna. Wel geeft het onderzoek een indruk van de ecologische waarden en mogelijk aanwezige soorten in het gebied. Dit rapport leent zich voor het in gang zetten van een wijziging van het bestemmingsplan, maar niet voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag.

2.2 Flora- en faunawet

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting moet worden getoetst aan de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst.

3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de bijlagen.

2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen

De initiatiefnemer is voornemens het huidige plangebied uit te breiden met een drietal grote silo's, een mestbassin en een algenvijver. In de effectenbeoordeling is er vanuit gegaan dat aanwezige sloten behouden blijven. In bijlage 2 is de geplande nieuwe situatie weergegeven.

3. RESULTATEN EN ANALYSE

3.1 Geschiktheid voor beschermde soorten

Het is aannemelijk dat het plangebied gebruikt wordt door een aantal algemene, maar beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet). Bij de werkzaamheden is het mogelijk dat individuen van deze algemene, beschermde soorten verstoord of gedood worden. Er is echter geen gevaar voor het in stand houden van de lokale populatie. Er hoeft dan ook geen ontheffing aangevraagd te worden aanzien voor deze groep een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en beheer.

In de volgende paragrafen worden alleen de soortgroepen besproken waarvan strikt beschermde soorten redelijkerwijs verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

3.2 Vogels

Voorkomen en functie

Ten tijde van het veldbezoek zijn enkele algemeen voorkomende vogels waargenomen die kenmerkend zijn voor struwelen zoals merel, winterkoning, roodborst en koolmees. Alle soorten zijn in binnen het groen op het wallichaam waargenomen. Het groen wordt gebruikt als foerageergebied en mogelijk ook als broedplaats.

Effecten en ontheffing

Categorie 5 - soorten

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook binnen de projectlocatie voorkomen.

In deze situatie gaat het om ondermeer koolmees. Het gaat waarschijnlijk om een beperkt aantal broedparen van (vrij) algemeen voorkomende soorten. In de omgeving van het projectgebied komt potentieel geschikt leefgebied voor deze soorten voor. Van negatieve effecten

op deze categorie 5-soorten die vragen om mitigerende of compenserende maatregelen is dan ook geen sprake. Ook worden geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels verstoord of aangetast.

Het uitvoeren van een nader onderzoek naar vogels of het aanvragen van een ontheffing is hier niet aan de orde, mits buiten het broedseizoen gewerkt wordt (zie ook paragraaf 4.2.1).

3.3 Landgebonden zoogdieren

3.3.1 Algemeen voorkomende zoogdieren

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn sporen van mol en verschillende woelmuizen aangetroffen. Daarnaast kunnen egel en kleine marterachtigen verwacht worden op de grondwal (allen tabel 1 Flora- en faunawet). Zij gebruiken het terrein als foerageergebied en mogelijk voortplantingslocatie.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. De werkzaamheden hebben geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Voor deze soorten geldt bovendien een vrijstelling van ontheffing bij ruimtelijke ontwikkelingen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

3.3.2 Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)

Voorkomen en functie

Het plangebied maakt naar alle waarschijnlijkheid onderdeel uit van het leefgebied (lees: foerageergebied) van de steenmarter. De steenmarter is een overwegend gebouwbezonende soort, maar kan ook in dicht struikgewas of takkenhopen een verblijfplaats hebben. Eventueel aanwezige vaste rust- en ver-

blijfplaatsen gaan niet verloren, omdat er niet gesloopt wordt en omdat takkenhopen en dicht struikgewas niet aanwezig zijn.

Eekhoorn is niet bekend uit de directe omgeving. De soort is gebonden aan gemengde loofbossen, parken en particuliere tuinen. Het landschap is te kaal en biedt te weinig dekking voor de soort. De eekhoorn wordt daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op beide bovengenoemde soorten worden geen negatieve effecten verwacht door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen. Steenmarter heeft voldoende alternatief leefgebied voorhanden en is daarnaast weinig kritisch. Eekhoorn komt in de nabijheid van het plangebied niet voor. Het doen van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

3.3.3 Strikt beschermde zoogdieren (tabel 3)

Voorkomen en functie

Das

De das is niet bekend uit de directe omgeving. De soort is gebonden aan bosachtige gebieden en een landschap met veel dekking in de vorm van houtwallen, singels en struweel. Dit is niet aanwezig in het open hoogveenontginningslandschap rond Anerveen. De soort wordt hier dan ook uitgesloten.

Waterspitsmuis

Waterspitsmuis is een soort die diffuus verspreid over de provincie voorkomt. Uit de regio zijn meerdere kilometerhokken bekend waar de soort is aangetroffen (www.zoogdieratlas.nl). De waterspitsmuis is gebonden aan heldere, stilstaande of stromende wateren met een goed ontwikkelde onderwater vegetatie. De aanwezige smalle sloten en slootkanten bevatten veel (organische) meststoffen. Goed ontwikkelde onderwatervegetaties zijn beperkt door de schouw. Daarmee zijn de sloten suboptimaal leefgebied voor deze muizensoort. Daarnaast blijven de sloten in de nieuwe planvorming behouden. Negatieve effecten op waterspitsmuis worden dan ook niet verwacht.

Veldspitsmuis

De strikt beschermde veldspitsmuis is bekend uit de directe omgeving van het plangebied. In de aangrenzende kilometerhokken zijn waarnemingen van de soort gedaan in de periode 1999-2005 (Snaak, 2008).

De soort is overwegend gebonden aan droge ruigtevegetaties met een vrij open structuur. Vaak is dominantie van de polvormende kopaar aanwezig in combinatie met soorten als boerenwormkruid en grote brandnetel (kwijnend). Deze vegetaties vindt men langs opgaande beplanting zoals houtwallen en singels. Toch kunnen dit soort vegetaties ook voorkomen langs slootkanten en in bermen, welke extensief onderhouden worden.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn ten tijde van het veldbezoek alle biotopen (op het grondlichaam na) vrij nat. Dit komt waarschijnlijk door de vorst die dieper in de ondergrond nog aanwezig was. Hierdoor stagneert het regenwater op het land. Verwacht wordt dat het gebied ook in drogere perioden nog vrij nat is, waarmee het plangebied (exclusief grondlichaam) als ongeschikt voor veldspitsmuis bestempeld kan worden. Daarnaast is het plangebied op het wallichaam na, intensief in gebruik (maïsakker, schouwsloot met steile oever, en berm met kort gemaaid gras).

Het wallichaam is ingeplant met bosplantsoen, welke nog onvoldoende groot is om brandnetelruigtes door schaduwwerking te onderdrukken. Het wallichaam moet gezien worden als suboptimaal leefgebied voor de veldspitsmuis.

Effecten en ontheffing

Negatieve effecten op das en waterspitsmuis worden niet verwacht aangezien de soorten niet binnen het plangebied verwacht worden.

Op basis van de bovenstaande biotoopbeschrijvingen is het niet aannemelijk dat de veldspitsmuis in het plangebied voorkomt. Dit valt echter niet volledig uit te sluiten. Daarom bestaat de kans dat ten tijde van de werkzaamheden (aan het grondlichaam) individuen van de veldspitsmuis verstoord of gedood worden.

Echter, middels enkele mitigerende en compenserende maatregelen zijn de eventuele negatieve effecten op de veldspitsmuis tot een minimum te beperken, waardoor de gunstige staat van in standhouding van de lokale popu-

latie gewaarborgd blijft en zelfs versterkt kan worden. Indien men invulling geeft aan alle onderstaande maatregelen is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk.

Mitigerende maatregelen

- Een groot deel van het wallichaam met suboptimaal biotoop wordt behouden.
- Bij de planning van de werkzaamheden dient men rekening te houden met de seizoenactiviteiten van de veldspitsmuis om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting, winterrust) te voorkomen. De voortplantingsperiode van de veldspitsmuis loopt globaal van 15 maart tot 1 oktober. Het is niet bekend of de veldspitsmuis ook een echte winterrust houdt. In deze periode is de soort vooral kwetsbaar bij vorst en een sneeuwlaag. Afhankelijk van het seizoen en de weeromstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de veldspitsmuis.
- Eventueel aanwezig vegetatie dient vanaf het voorjaar machinaal kort gehouden te worden, waarbij er in één richting wordt gewerkt, zodat aanwezige veldspitsmuisen de kans krijgen om te vluchten.
- Tijdens de graafwerkzaamheden en de aanleg van de het grondlichaam wordt één kant opgewerkt.

Compenserende maatregelen

- Het nieuwe grondlichaam wordt weer ingeplant met bosplantsoen en vervolgens één maal per jaar gemaaid om het bosplantsoen niet te laten verstikken door kruiden zoals brandnetel. Met de aanleg van de grondwal wordt meer habitat gecreëerd voor de veldspitsmuis.

3.4 Vleermuizen

Voorkomen en functie

De omgeving van het plangebied is grootschalig, waarbij alleen langs wegen beplanting in de vorm van laanbomen is aangebracht. Uit de

regio zijn laatvlieger en gewone dwergvleermuis bekend. Mogelijk dat ook rosse vleermuis in de omgeving voorkomt.

Verblijfplaatsen

Op het erf kunnen in bebouwing met een spouwmuur vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn van vleermuizen. Binnen het plangebied (deel buiten het erf) worden deze uitgesloten aangezien geen gebouwen of bomen aanwezig zijn.

Foerageergebied

Het plangebied is suboptimaal foerageergebied voor vleermuizen aangezien opgaande beplanting (luwte voor foerageren en bron van insecten) ontbreekt. Wel kan in de luwte van de grondwal gefoerageerd worden.

Effecten en ontheffing

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Van de te verwachten soorten zijn laatvlieger en gewone dwergvleermuis typische gebouw-bewonende soorten. De soorten vinden hun verblijfplaats (baltsplaats, kraamplaats, zomerverblijf, winterverblijf, etc) in de spouwmuur van gebouwen en onder loodslabben, dakranden en windveren. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Negatieve effecten op laatvlieger en gewone dwergvleermuis zijn niet te verwachten. De rosse vleermuis is een boombewonende soort en binnen het plangebied wordt geen verblijfplaats verwacht vanwege het ontbreken van bomen.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het is niet aannemelijk dat het plangebied de functie heeft als vliegroute aangezien opgaande beplanting nagenoeg ontbreekt. Ook belangrijke foerageergebieden voor vleermuizen worden niet binnen het plangebied verwacht.

Het doen van nader onderzoek naar vleermuizen of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

3.5 Vissen en amfibieën

Voorkomen en functie

In de twee te behouden sloten langs en in het plangebied komen naar verwachting verschil-

lende algemene vissen en amfibieën voor. De sloten zijn te typeren als voedselrijke wateren met een lage ecologische waarde.

Vissen

De sloten bieden leefgebied voor onder andere drie- en tiendoornige stekelbaars, rietvoorn en biermpje. Een meer kritische soort die hier voor kan komen is de kleine modderkruiper (tabel 2 flora- en faunawet).

Amfibieën

Van amfibieën worden alleen de gewone pad en de bruine kikker binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verwacht.

De sloten zijn suboptimaal voortplantingshabitat voor beide soorten. De amfibieën gebruiken het plangebied waarschijnlijk hoofdzakelijk als landhabitat. Als overwinteringsbiotoop is alleen de grondwal potentieel geschikt. De rest van het plangebied is te dynamisch (akker en schouwsloot) om als goed overwinteringsbiotoop te dienen.

Effecten en ontheffing

Vissen

Vooralsnog wordt uitgegaan van het behoud van de sloten in het plangebied. Er zijn dan geen negatieve effecten te verwachten op de beschermde kleine modderkruiper die in de sloten verwacht wordt. Indien de sloot wel wordt gedicht of omgelegd, kunnen negatieve effecten op de kleine modderkruiper verwacht worden. Het is dan raadzaam om voor vissen nogmaals een effectenbeoordeling uit te voeren.

Amfibieën

Met de voorgenomen werkzaamheden wordt landhabitat van amfibieën tijdelijk verstoord. Na de ingrepen wordt juist meer landhabitat gecreëerd door de verlenging van de grondwal. De effecten hebben alleen betrekking op amfibiesoorten van tabel 1 uit de flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffing bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4. CONCLUSIES EN ADVIES

4.1 Conclusies

4.1.1 Algemene, beschermde soorten (tabel 1 Flora- en faunawet)

Op basis van deze quick-scan wordt geconcludeerd dat binnen het plangebied enkele algemeen beschermde diersoorten voorkomen (tabel 1 flora- en faunawet). Bij de werkzaamheden is het mogelijk dat individuen van deze soorten verstoord of gedood worden. Er is echter geen gevaar voor het in stand houden van de lokale populatie. Er hoeft dan ook geen ontheffing aangevraagd te worden aangezien voor deze groep een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en beheer.

4.1.2 Strikt beschermde soorten

Van de te verwachten strikt beschermde soorten is de veldspitsmuis de enige soort waarop negatieve effecten verwacht kunnen worden. Middels de voorgestelde mitigatie- en compensatiemaatregelen komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie veldspitsmuizen niet in het geding. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

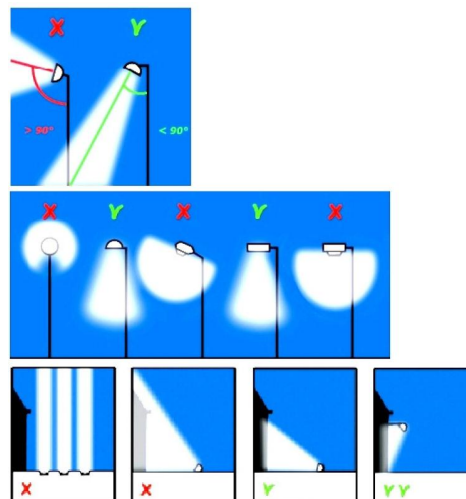
4.2 Advies

4.2.1 Denk aan vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen (dat voor de meeste soorten loopt van maart tot en met juli) uitgevoerd mogen worden. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen¹ worden uitgevoerd is voor vogels in principe geen ontheffing noodzakelijk (m.u.v. vaste rust- en verblijfplaatsen).

4.2.2 Denk aan vleermuizen en ander nachttactieve dieren

Vleermuizen en andere nachttactieve dieren zoals uilen en marterachtigen zijn gevoelig voor verlichting. Er wordt dan ook geadviseerd om verlichting tot een minimum te beperken. Zie figuur 2.

Figuur 2: Voorbeelden van verschillende type armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen

¹ In het kader van de Flora en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum.

LITERATUURLIJST

- Koninklijke Vermande (1999-2009) *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*, SDU Uitgeverij, Den Haag
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997) *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen* Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004) *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdierverseniging, Arnhem
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Snaak, G., 2008, *Prooidieren van de kerkuil in Noordoost-Nederland en het graafschap Bentheim 1992-2007*, Natuur en milieuvereniging het Stroomdal, Zuidoost Drenthe, Schoonebeek.

www.zoogdieratlas

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.telmeel.nl

www.rijksoverheid.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1: Flora- en faunawetgeving

Bijlage 2: Nieuwe situatie

BIJLAGE 1 FLORA- EN FAUNAWETGEVING

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Het ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vo-

gels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van

de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

Bijlage 2: Nieuwe situatie

De donker gekleurde lijnen omvatten de uitbreidingsplannen. De grijze belijning is de bestaande situatie